

Ungern efter Orbáns valförlust

(Två texter som analyserar och resonerar kring Viktor Orbáns valförlust den 12 april. Den ena från den amerikanska vänstertidskriften *Jacobin*, som också tecknar Orbánregimens utveckling de senaste åren, och även segraren Magyarars bakgrund. Den andra kommer från den indiska tidningen *The Hindu*, och tar upp vilka lärdomar som kan dras av valresultatet, inte minst för Indien, vars ledare Modi tillhör en liknande högerpopulistisk politisk strömning som Orbáns parti.)

Innehållsförteckning

Áron Rossman-Kiss: Ungern efter Orbán.....	1
Orbáns många månar.....	2
Förnyade åtstramningar.....	3
Orbáns förlorade vadslagning.....	3
Hybris.....	4
Magyarismens uppkomst.....	5
Kommande utmaningar.....	5
En betraktelse från vänster.....	6
Kavita Krishnan: Sex lärdomar från valet i Ungern och Orbáns nederlag.....	7
Demokratisk motståndskraft bekräftad.....	7
Några av anklagelserna.....	8
Håll uppe energin.....	9

Áron Rossman-Kiss: Ungern efter Orbán

Ur [Jacobin](#), 17 april 2026. Áron Rossman-Kiss är forskare, konstarbetare och politisk organisatör. Han arbetar i Wien och Budapest. Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

(Viktor Orbán var full av motsättningar: en kritiker av nyliberalismen som gav företag gåvor och en moralist som hamnade i smutsiga affärer och skandaler. Men även efter hans valnederlag är det oklart hur mycket Ungern egentligen kommer att förändras – *Jacobins* redaktionella kommentar.)

På kvällen efter det ungerska valet för fyra år sedan smädade Viktor Orbán sina besegrade motståndare, och skröt om att hans seger hade varit synlig från månen, ”eller åtminstone från Bryssel”. Trots regeringens investeringar i ett inhemskt rymdprogram, svarade hans motståndare Péter Magyar fyra år senare: det ungerska folkets seger ”kanske inte syns från månen” men det går att ”se från varenda ungerskt fönster”. Hans anhängare, som hade samlats längs Donau, bröt ut i hurrarop. En festivalliknande atmosfär fyllde Budapests gator och en stor del av landet.

Resultaten som droppade in under kvällen bekräftade en omsvängning som under större delen av Orbáns 16-åriga styre bara hade verkat vara en avlägsen möjlighet. Hans parti, Fidesz, sopades åt sidan av det obalanserade valsystemet det hade tänkt ut, och tillät Magyarars uppkomlingsparti, Tisza, erövra en potentiellt konstitutionsförändrande absolut majoritet i parlamentet. Valdeltagandet, nästan 80%, var det högsta i Ungerns historia efter 1989.

Trots Ungerns litenhet och perifera position skapade orbánismens slut internationella rubriker. Medan högerledare som Marine Le Pen och Donald Trump prisade Orbáns arv, har större delen av liberalernas svar riktat in sig på landets nära förestående ”återvändande till Europa” och återupprättandet av demokratiska normer. Mer dämpade röster till vänster poängterade att det nya parlamentet skulle bli helt högerdominerat.

Magyar hade fram till 2024 själv varit medlem i Orbáns Fidesz-parti, och sitter med i den konservativa fraktionen Europeiska folkpartiets fraktion i EU-parlamentet. Vissa hävdade att inget hade – eller kunde – förändras: det var helt enkelt Fidesz 2.0

För många i den ungerska vänstern var det en kväll med blandade känslor. Å ena sidan lättnad över slutet på ett orättvist, grymt regeringssystem, som har blivit centralt för den globala yttersta högerens nätverk – inklusive som direkt finansieringskälla. Å den andra innebär Magyarors egen sena brytning med Orbán knappast en brytning med de strukturer som har möjliggjort hans regim. Lättnaden i söndags säger en hel del om den internationella vänsterns förskräckliga tillstånd.

Men att, efter 16 års alltmer diktatoriska och egennyttiga Fidesz-regeringar, avfärda Magyarors ankomst som bara mer av samma sak vore att missa de ovissa möjligheter, strukturella förändringar och den önskan efter förändring som ledde till detta ögonblick.

Orbáns många månar

Efter att ha tillbringat större delen av 2000-talet i opposition återvände Orbán 2010 som premiärminister med löften om att återställa den nationella suveräniteten och bryta med de föregående decenniernas nyliberala åtstramningspolitik. Men det var ingen verklig brytning utan en mer selektiva ekonomiska ingripanden, jaga antal jobb med hjälp av lönesänkningar, program för disciplinära offentliga arbeten och ökad integration i de globala produktionskedjorna.

Det var en av många motsättningar i systemet. Det samhälle som Orbán utropade till ett ”samhälle baserat på arbete” var ett samhälle som begränsade fackföreningarna, tillät upp till 400 timmar övertid årligen och privatiserade sjukvårds- och universitetssystemen med hjälp av stöld. Det har varit en ”familjevänlig” regim vars härskande medlemmar har varit direkt förknippade med systematiska övergrepp i statliga fosterhem, som har stoppat finansiering av barnomsorg och där landets president har tvingats avgå efter att ha benådat en pedofils medhjälpare.

Som ett svar på sjukvårdens och utbildningens snabbt sjunkande standard avskaffade regeringen dessa ministerier och överlämnade dem till inrikesministern. Orbán framställde sig som en duva mot ”krigsläget” i Bryssel, men har ansträngt sig hårt för att skydda Israels aktioner, har varit en av den tyska försvarsindustrins mest lojala kunder, och har – enligt ryktena efter att ha stimulerats av en av sin sons religiösa visioner – sedan länge diskuterat en militär intervention i Tchad. Sedan 2020 har Ungern haft undantagstillstånd, som har gjort det möjligt för regeringen att härska med hjälp av lagar. De senaste åren har landets reklamtavlor varit översållade av arméns rekryteringskampanjer, samtidigt som påkostat producerade AI-genererade propagandavideor har varnat för ett omedelbart förestående krig.

Medan staten och partiet effektivt smälte samman, inskränktes oberoende medier, försvagades rättssäkerheten och utökades den digitala övervakningen. Samtidigt tog regeringen till kulturkrig för att bortförklara landets brister: flyktingar, George Soros, ukrainarna eller ”genusideologi”.

Trots att Ungerns sociala och ekonomiska siffror har rasat – det är, tillsammans med Bulgarien, idag ett av EU:s två fattigaste länder – visade sig orbánismen fram till de senaste åren vara motståndskraftig: 2010-talets ekonomiska uppgång, bidrag till hushållens energikonsumtion, statliga tvångsåtgärder, EU:s delaktighet och en ineffektiv och splittrad opposition gjorde det möjligt för den att stabiliseras. Så hur kunde den upplösas så drastiskt?

Förnyade åtstramningar

Söndagens resultat påminde oss om att det, trots Orbáns överdimensionerade internationella profil, var ett val som främst hade sina rötter i den lokala verkligheten. Orbán kom till makten genom att gå mot åtstramningar,

men ledde sedan själv alltmer drastiska åtstramningar. Hans regering följde noga EU:s ekonomiska ortodoxi, skar ner på kommunala budgetar, investerade knappt i infrastruktur och föreskrev schablonskatter och världens högsta moms.

Ungern hade en av Europas högsta dödssiffror per capita under Covid-pandemin, och täta störningar i ett underfinansierat järnvägssystem har under senare år varit en krutdurk för folklig ilska. Även om hans ”familjevänliga” politik underlättade en byggnadsboom, så bestod den till största delen av skattelättnader och lån till medel- och överklasserna. Som sådana innebar de en omfördelning av rikedomar uppåt, men lyckades inte vända på de fallande födelsetalen. Varken J D Vance eller någon av de högerpersoner som samlades i Budapest talade till de vanliga ungrare som hade stått inför årtal av ständig ekonomisk stagnation – en stor del av dessa med rekordhög inflation och sönderfallande infrastruktur och en tondöv regering.

Ändå är Orbáns bana avslöjande för yttersta högerns utveckling i världsskala. Hans finurliga kritik av nyliberalismen efter finanskrisen 2008 och selektiva användning av statliga ingripanden när han satt vid makten skisserade ett nytt samhällskontrakt, med ett nationellt samhälle som frammanades – och disciplinerades – av hans ”samhällstjänstregim”. Detta projekt togs på 2010-talet upp av och inspirerade partier som Sannfinländarna och Sverigedemokraterna. Vissa delar uttrycktes av Le Pen och Trump, och fick sin närmaste motsvarighet i det polska partiet Lag och rättvisa.

Efter att ha tagit över eller tillräckligt mycket format sina respektive stater, har dessa aktörer under mellantiden nästan helt övergivit sina anspråk på välfärdspolitik, en vändning som till stor del underlättades av den organiserade arbetarrörelsens svaghet. Dessa löften kanske var tomma redan från början, men utvecklingen pekar också på att stora delar av kapitalet har radikaliserats internationellt. Efter att nästan helt ha förkastat själva tanken på ett samhällskontrakt kan de inte erbjuda så mycket mer än en politik av ilska, korruption och militarisering. En stor del av denna taktik har visat sig vara deprimerande effektivt globalt – men när Orbáns regim utplånades vid valet rev jublande folkmassor ner hans partis valaffischer över hela landet.

Orbáns förlorade vadslagning

Tveklöst spelade korruption och misskötsel en roll för Ungerns ekonomiska olycka, men landets krympande ekonomiska utrymme hänger också samman med internationella processer. Ungern är ett litet land med små naturresurser och litet inflytande, och har sedan länge hängt upp sina ekonomiska framgångar på utländska investeringar. Sedan 2000-talet har dessa främst bestått av (övervägande tysk) bilindustri, vars närvaro Orbán underlättade med hjälp av skattebefrielser och statens disciplinerande makt. Även om vissa pekar på den allmänna nedgången för tysk tillverkning för att förklara Ungerns egen nedgång, så är det bara en del av historien.

Så tidigt som 2016 gjorde Orbán ett planerat försök att locka östasiatiska batteritillverkare till Ungern, med målet att göra Ungern till ett ”battericentrum” som knöt samman asiatiska ekonomier med europeiska tillverkare. Investeringarna var häpnadsväckande: 2023 fick Ungern 43% av Kinas investeringar i EU och fabriker dök upp över hela landet.

Men, som forskaren Dávid Karas skriver: ”I avsaknad av den infrastruktur, energikapacitet och arbetskraft som var nödvändiga för att hysa ett ekosystem för batterier, tog regeringen på sig kostnaden för att risk-minimera en hel produktionsregim.” När energipriserna växte snabbt i efterdyningarna till Ukrainakriget och Tyskland minskade subventionerna till elbilar, så rasade hela projektet samman, och utsatte Ungerns energinät och makroekonomiska stabilitet för avsevärda påfrestningar.

Betecknande nog var det en industripolitik som var skild från den sociala verkligheten. När miljö- och de sociala kostnaderna för dessa fabriker blev uppenbara (de ger bara några få lokala arbeten och har visat sig smutsa ner mark och vatten kraftigt), så ökade missnöjet även bland Fidesz’ trogna anhängare. Under valkampanjens sista vecka läcktes rapporter om regeringens mörkläggning av industriolyckor vid Samsungs

fabrik i Göd till pressen, och orsakade ilska.

Hybris

Under de första åren hade EU-fonder skyddat Orbáns regim och underlättat dess konsolidering. Bortsett från några offentliggjorda smågräl med EU-kommissionen, fanns det på den tiden inte så många stora menings-skiljaktigheter. Men när Orbán under de senaste åren har slagit in på en alltmer avvikande väg – i synnerhet avseende Ukraina – frystes gradvis EU-fonderna som ett svar på en hel massa brott mot rättssäkerheten. De åtstramade finanserna minskade regeringens manöverutrymme, och gjorde det svårare att vidmakthålla de kompisnätverk som höll kvar mellan stora entreprenörer och lokala politiska figurer i Fidesz' krets.

Under sina år i opposition på 2000-talet hade Fidesz byggt en allians med inhemska entreprenörer som kände sig övergivna av Ungerns ekonomi, som var inriktad på utländska direkta investeringar. Men mot slutet av Fidesz' styre gav en allt större del av det ungerska kapitalet offentligt uttryck för frustration med att rikedom och makt koncentrerades till en liten oligarki. När den härskande eliten inlät sig på allt pråligare uppvisningar av rikedom, från lyxyachter och idrottsarenor till zebror på Orbáns familjeegendom, gick några entreprenörer till och med ut öppet och klagade på att "spelet var riggat".

En liknade process utspelade sig i Fidesz: från att under lång tid ha varit ett verktyg för ambitiösa personer – vanligtvis unga män från landsbygden som de som hade bildat Orbáns egen krets – för att klättra socialt och politiskt, hade partiet förtvinat under åren vid makten. Magyars egen avstannade klättring i partiet härrörde från detta missnöje, och bidrog utan tvekan till hans brytning med det.

Orbáns nederlag handlar till syvende och sist också helt enkelt om hybris. 16 år vid makten hade gjort den härskande klicken blind för den verklighet som en stor del av landet stod inför. Om regimens tillit till propaganda under de tidiga åren kunde betraktas som sluga, grymma knep, så verkar Orbán-eliten alltmer ha börjat tro på sina egna alltmer grandiosa fantasier och på resultaten av de befängda "nationella konsultationer" – statligt finansierade propagandaövningar – som den regelbundet organiserade. Även om Orbán med framgång vände rädslan över kriget i grannlandet Ukraina till sin fördel under perioden som ledde fram till valet 2022, så hade spöket med det existentiella hot som Kyiv utgjorde fyra år senare förlorat sin udd. Med tanke på att Magyar knappt skiljde sig från Orbáns ståndpunkt i denna fråga, var det också svårare att utmåla honom som en ukrainsk tillgång.

Denna självgodhet återspeglades i Fidesz' likgiltiga kampanj. Medan det under tidigare val hade utlovats penningöverföringar och gjorts tillkännagivanden av en riktad ekonomisk politik under valupptakten, så byggde kampanjen 2026 nästan helt på skräckspridning och uppfattningen att Fidesz utgjorde det enda stabila alternativet.

När Orbán under kampanjens sista dagar häcklades av unga demonstranter vid ett möte i Győr, skrek han ilsket till dem att vara tacksamma istället. Under valkampanjen fällde regimens starke man János Lázár ytterst skadliga rasistiska kommentarer om landets romska befolkning, en minoritet som under det senaste decenniet till stor del faktiskt hade röstat på Fidesz. En falsk flagg-operation som påstods vara riktad mot en gasledning som gick genom Serbien var så klantig att till och med regeringsanslutna medier snabbt slutade rapportera om den. Precis som under de senaste 20 åren vägrade Orbán delta i några offentliga debatter.

Magyarismens uppkomst

Magyars uppkomst kanske har varit lika oförutsedd som plötslig – men den var ett resultat av det långsamma sönderfallet av Fidesz' ekonomiska projekt och det samhällskontrakt som höll samman det. Han hade också turen att kliva in på ett Orbán-fientligt område som i hög grad hade jämnats med marken: ett tomrum som i lika stora delar berodde på Orbáns förtryck av möjliga motkrafter, oppositionens bedrövliga meriter och samma brist på socialt förankrade massrörelser som vi ser över hela världen. Magyar är en Fidesz-insider och

är före detta make till den tidigare justitieministern Judit Varga, en av de främsta syndarna bakom avvecklingen av Ungerns domstolsväsen (hon har sedan dess anklagat honom för våld i hemmet).

Magyar tog sig in i den ungerska allmänhetens medvetande i februari 2024 genom ett framträdande på YouTube-kanalen Partizán. I detta kritiserade han Fidesz' hantering av den då pågående "pedofilskandalen" som hade lett till att både Varga och Katalin Novák, Ungerns Fidersz-allierade president, avgick. Magyar är advokat och har varit medlem i Fidesz sedan 2006, och hade innehaft olika höga statliga poster. Att en orbánitisk insider "hoppade av" var tillräckligt ovanligt för att fånga allmänhetens uppmärksamhet vid en tidpunkt då regeringen hade en akut moralisk kris.

Inom kort tillkännagav han att skulle träda in på den politiska scenen som ledare för partiet Respekt och frihet (Tisza). Vid EU-valen 2024 besegrade han med lätthet alla existerande oppositionsgrupper. Till skillnad från Orbán – som antingen framträdde på hårt planerade inhemska arrangemang eller deltog i internationella möten – fortsatte han under de följande två åren sin kampanj i hela landet, och gav sig ofta ut på veckolånga resor till småstäder och byar.

Magyars klättring byggde på ilska mot den härskande elitens moraliska förfall och korruption. Det faktum att han tillhörde samma elit gjorde hans historia både intressant och trovärdig. Om denna ilska har varit en central beståndsdel i hans budskap under de senaste åren, så bedrev han också en kampanj med löften om att satsa på landet förfallande sjukvårdssystem och infrastruktur. Skickligt vävde han in sociala hänsyn i något som fortfarande är ett i huvudsak nationalistiskt, företagsvänligt och teknokratiskt program.

Han samlade den till överväldigande delen Fidesz-kritiska ungdomen och medelklassen på landsbygden till sin sak, och kunde också räkna med stöd från missnöjda entreprenörer som tyckte att Fidesz hade "förstört konkurrensen": hans främsta ekonomiska rådgivare är Shells tidigare internationella vice ordförande. Delar av statsapparaten som var rädd för en brytning med EU och NATO anslöt sig också till Magyar, något som visade sig i avhopp och fördömanden av Orbán bland höga militärer och poliser.

Tizas program utlovar nationell förnyelse och att återupprätta demokratiska och rättsliga normer, och är en röra av olika politiska trender: det utlovar 1% förmögenhetsskatt för miljardärer och investeringar i subventionerat boende, men lovar också att inte röra Fidesz' djupt orättvisa skattesystem, "familjevänliga" skattelättnader eller arbetsregim. Magyar har lovat att fördubbla Fidesz' rasistiska invandringspolitik men har inte brytt sig om krav från fackföreningarna eller feministiska initiativ, och medan hans program nämner kryptovalutans fördelar, är klimatpolitiken nästan helt frånvarande.

Fram till 2024 hade Magyars politiska bana helt och hållet formats i Fidesz. Han har ofta visat samma arrogans och fientlighet mot frågor som har kännetecknat makthavarna. I sina första inlägg efter valet utfäste han sig att ställa de som hade plundrat Ungern inför rättvisa, begränsa tiden att sitta som premiärminister till två perioder, och ansluta sig till Internationella brottmålsdomstolen. Han bjöd också in Benjamin Netanyahu till Ungern och lovprisade Italiens högerextremistiska premiärminister Giorgia Meloni.

Kommande utmaningar

De flesta av Magyars rådgivare och valda Tisza-ämbetsmän är antingen okända eller står bestämt till höger i det politiska spektrumet – ändå medgav han i sitt segertal att många hade röstat på honom mindre av övertygelse än av nödvändighet. Inför skrämmande ekonomiska och politiska utmaningar kan hans bas snabbt splittras om det inte sker några påtagliga förändringar.

Fidesz är klart besekrat men ändå knappast dött: dess 2,2 miljoner röster uppgår – som Orbán underströk – till samma antal som gav honom två tredjedelar av platserna 2014. Även om Tisza kunde lita till ett stort antal frivilliga, så är Fidesz det enda institutionellt organiserade partiet i hela landet. Dess inflytande sträcker sig också till hela ekonomin, statsapparaten och det sociala nätet.

Tisza har förvisso samma parlamentariska majoritet som gjorde det möjligt för Fidesz att ändra konstitutionen som de ville, men det måste också kämpa mot fientliga domstolar, en Fidesz-lojalistisk president och en ekonomi som domineras av multinationella företag och Orbán-allierade oligarker. Välvilja och fonder från Bryssel kan mildra landets besvärliga situation på kort sikt men kan knappast övervinna sådana strukturella utmaningar.

En betraktelse från vänster

Det ungerska parlament som valdes i söndags är det första sedan 1990 som inte innehåller en enda ledamot som nominellt står till vänster. Utöver Fidesz' och Tizas fraktioner har det öppet fascistiska partiet Vår fosterlandsrörelse behållit sin representation. Som en reaktion på folkliga påtryckningar, ogynnsamma opinionsundersökningar och sin egen övertygelse har vänsterinriktade parlamentsledamöter gradvis lämnat valkampanjen och stött Tisza. Andra inom den utomparlamentariska vänstern uppmanade till att avstå från att rösta.

Demokratiska koalitionspartiet (DK, som sedan länge är knutet till den utskämda tidigare socialistiska parlamentsledamoten Ferenc Gyurcsány) fick knappt 1% och är till sist förutbestämt att förena sig med det en gång allsmåttiga Socialistiska partiet och utbrytningar från Gröna partiet i graven för det som under de senaste decennierna har utgjort den ungerska vänsterns institutionella framsida. Rörelsen Szikra (Gnistan), som en gång var en lovande kraft som förenade gräsrotsorganisering, partipolitik och samhällsarbete, har själv avstannat inför de skrämmande utmaningarna och den hårda statliga kontrollen. Efter decennier av både öppet och försåtligt förtryck är den fackliga anslutningen och organiseringen historiskt låg. Inom Östeuropa i stort har den våg av vänster och gröna rörelser som uppstod på 2010-talet överlevt snarare än vuxit.

Och ändå öppnar det alltför sena försvinnandet av det som ofta har tagits för vänster i Ungern utrymme för nya initiativ och organisationsformer. Det existerar också en diffus, blandad scen som knappast existerade för ett decennium sedan. En ny generation av arbetarorganisatörer har uppstått, och kritisk forskning och plattformar har levt kvar. Återupprättandet av en mindre förtryckande domstols- och statsapparat kan inte ta itu med rötterna till Ungerns svåra belägenhet, men skulle göra politisk organisering och mobilisering mindre skrämmande än det har varit under Fidesz' styre.

Strävan efter en "Péter Magyar för vänstern" förblir under de existerande samhällshistoriska förhållandena en fantasi. Men hans uppkomst drevs på av en verklig aptit för sociala förändringar och politiskt engagemang som alla vänsterinitiativ måste lägga märke till. Och även om det inte är mycket i Magyars program eller bana som bryter med den marknadsdrivna politik som har förvandlat Ungern till ett djupt ojämlikt land, så kunde han bara få sitt breda stöd genom att driva kampanjer för en sorts statligt ledd social politik som en majoritet av ungrarna längtar efter. Att underlåta att leverera detta kan snabbt leda till konfrontationer med en nyligen politiserad befolkning.

Magyar har ännu inte tillträtt, men hans löfte om en återgång till det normala kan redan avskrivas som illusoriskt: vi kommer inte att få se en återkomst av en internationell ordning som stöds av amerikansk hegemoni, till synes friktionsfri globalisering och ett relativt stabilt klimat. Det Europa som "Ungern har återvänt till" är fortfarande utan roder, moraliskt besudlat och strukturellt beroende av att utnyttja arbetare och resurser från länder som Ungern själv. Men Magyars egen klättring är talande för en politisk terräng som består av snabba förändringar och ombildningar. Söndagens resultat var nästan otänkbart för 2 år sedan. De stora mobiliseringar, förhoppningar och politisering som ledde fram till detta resultat kan förhoppningsvis leda till ett öppnare och mer blandat politiskt utrymme.

Denna förändring kanske inte ses från månen. Men låt oss hoppas att den kan göra det möjligt för oss att hamra fram nya vägar.

Kavita Krishnan: Sex lärdomar från valet i Ungern och Orbáns nederlag

En ”illiberal demokrati” kan störtas – vad Indien och världen bör lära sig

20 April 2026

[Källa: *The Hindu*, 29 april 2026. Här hämtat från *Europe Solidaire Sans Frontières*
Noterna nedan är införda av Adam Novak vid ESSF.

Kavita Krishnan är en marxistisk-feministisk aktivist och författare baserad i Delhi. Hon är tidigare medlem av politbyrå och sekreterare i All-India Progressive Women's Association inom Communist Party of India (Marxist-Leninist) Liberation, men bröt med CPI(ML) 2022 på grund av partiets ställningstagande till den ryska invasionen av Ukraina. Hon är författare till *Fearless Freedom* (Penguin, 2020) och har skrivit för *The Hindu*, *Al Jazeera*, *Democracy Now!*, *Posle Media* och *Commons* (Spilne). Hennes kommande bok är *The Global De-Democratisation Project: Script, Actors, Enablers.*]

(I en artikel i *The Hindu* efter Viktor Orbáns valnederlag den 12 april 2026 drar den indiska marxistiska feministen Kavita Krishnan sex lärdomar för en internationell läsekrets och, framför allt, för Indien under Narendra Modi. Hon hävdar att illiberala demokratier kan störtas vid valurnorna; att dödsrunorna över den allmänna demokratin är förhastade; att Ukraina vann det ungerska valet; att anklagelser om regimskifte är bekännelser; att Orbáns fall är ett nederlag både för Xi Jinping, Donald Trump, Vladimir Putin och Benjamin Netanyahu; och att de demokratiska krafterna nu måste överge beskrivningen ”Väst mot resten” och konsolidera sina framgångar över gränserna. – Adam Novaks kommentar)

De ungerska väljarna har sopat bort den högerextreme makthavaren Viktor Orbán från makten och därmed avslutat hans 16-åriga styre som premiärminister och parlamentarisk envåldshärskare. Här är sex lärdomar som världen kan dra av detta.

För det första kan en illiberal demokrati störtas i val. Orbán utformade modellen för vad han kallade ”illiberal demokrati” (eller parlamentariskt envælde), som många andra har tagit efter, däribland Donald Trump och Narendra Modi. Sådana regimer skapar ett intryck av att den store ledarens popularitet är ostoppbar och att han inte går att besegra i val – eller vad vi kan kalla ”*aayega to Orbán hi*”-effekten¹. Detta skapar apati: att rösta är antingen ett tecken på lojalitet eller en meningslös övning.

Ungrarna har krossat den illusionen, och Indien måste ta detta till sig.

Demokratisk motståndskraft bekräftad

För det andra är dödsrunorna över den moderna allmänna demokratin förhastade. Realistiska experter, såväl som illiberala ledare och ideologer, säger att demokratin saknar allmän giltighet, att den är elitistisk och impopulär hos majoriteten, även i väst, vilket bevisas av folkmandaten för Brexit, Trump, Orbán och Modi, samt de kinesiska och ryska regimernas stabilitet.

1) I indisk politisk slang var ”Aayega to Modi hi” (”Endast Modi kommer”) BJP:s inofficiella valrefräng inför allmänna valet 2019, avsedd att förmedla det oundvikliga i att Modi skulle återvända till makten. Krishnan anpassar frasen för att beskriva den aura av oövervinnlighet som Orbán odlade i Ungern. Se Shivam Vij, ”2019 will be known as the 'Aayega To Modi Hi' election”, *The Print*, 23 maj 2019. Tillgänglig på: <https://theprint.in/opinion/2019-will-be-known-as-the-aayega-to-modi-hi-election/239264/>

Péter Magyar, som besegrade Orbán, är förmodligen lika dålig när det gäller HBTQIA+-rättigheter som Orbán och ännu värre när det gäller invandring. Men valet handlar inte om honom.² Det handlar om att ungrarna bekräftar, för oss alla, att en majoritet kan rösta mot majoritetsstyre; att regimskifte mot tyranner är en oemotståndlig mänsklig drift.

För det tredje, ett mandat för Ukraina. Det som är självklart i Europa är kanske inte lika självklart i Indien; Ukraina vann det ungerska valet.

När Orbán vann valet 2022 hävdade att han hade ”övermannat” inte bara sina direkta rivaler utan även Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj. Att döma av hans partis valaffischer inför 2026 års valkampanj kan man förlåta en besökare för att anta att Orbáns rival var Zelenskyj, inte Magyar. Orbán frågade de ungerska väljarna: ”Vem ska bilda regering: Zelenskyj eller jag?”

Han skyllde Ungerns ekonomiska kris på EU:s stöd till Ukraina – en förevändning för en ”fredsplan” som var en önskelista från Rysslands president Vladimir Putin. Det är talande att de ungerska väljarna avvisade denna uppfattning, trots att den legitimerades av vissa geopolitiska och ekonomiska experter.

I stället skyllde ungrarna den förstörda ekonomin på Orbáns korrupta vänskapskorruption, som var oskiljaktig från hans ställning som Putins praetor [ledare] i Europa. Han använde ryska oljevinster för att finansiera ”Europas rikaste högerextrema tankesmedja”³, som kanaliserade medel till partier som Reform UK.⁴

USA:s vicepresident J.D. Vance skryter med att en av Trump-administrationens ”stoltaste” prestationer är att ha stoppat biståndet till Ukraina. För honom, liksom för stora delar av Europas extremhöger, skulle en rysk seger över Ukraina vara en seger för det som Vance, i sitt valstöd för Orbán, kallade ”försvaret av den västerländska/kristna civilisationen och dess värderingar”.⁵

Liksom Trump och Putin stödde även Israels premiärminister Benjamin Netanyahu Orbán, eftersom han stöder projektet att införliva Europa i ett Rysslandslett, kristet och ett Eurasien med vit överhöghet, bort från den ”onda, globalistiska” Europeiska unionen.

Några av anklagelserna

För det fjärde är anklagelserna om regimskifte bekännelser. Vance anklagade EU för ”ett av de värsta exemplen på utländsk valinblandning”. Orbán anklagade Ukraina för att finansiera oppositionspartiet Tisza, precis som han har skyllet prideparaderna på ”regimskifte” och ”kolonial” inblandning från EU. Som så ofta är de mest högljudda anklagelserna ofta bekännelser. Netanyahu, Trump och Vance var inte bara stjärnkampanjledare för Orbán, utan han bjöd också in ryska underrättelseagenter och experter på desinformation för att driva storskaliga kampanjer med falska nyheter. Den ryska ambassaden anklagas själv för att driva en pro-Orbán-påverkansoperation.

2) Om Péter Magyars väg från Fidesz-insider till Tisza-ledare, och om begränsningarna i vad hans supermajoritet innebär för den ungerska vänstern, se ”Ungern 2026: En obduktion av sexton år av illiberalism”, intervju med Adam Novak, *Europe Solidaire Sans Frontières*, april 2026. Tillgänglig på: <http://www.europe-solidaire.org/spip.php?article78532>

3) Hänvisningen gäller Mathias Corvinus Collegium (MCC), den Orbán-vänliga utbildningsstiftelsen med säte i Budapest som förvaltar en portfölj av statliga tillgångar värd flera miljarder euro, vilken har finansierat CPAC Hungary och tagit emot internationella högerextrema personligheter. Se Paul Lendvai, ”Orbán’s State-Funded Right-Wing Propaganda Machine”, *Journal of Democracy*, januari 2023.

4) Reform UK är ett högerpopulistiskt parti under ledning av Nigel Farage, ursprungligen grundat 2018 som Brexit Party och bytte namn 2021. Partiet vann fem mandat i det brittiska parlamentsvalet 2024 med cirka 14 % av rösterna.

5) Vance reste till Budapest den 7 april 2026 och talade vid en Fidesz-möte tillsammans med Orbán, där han uppmanade väljarna att ”stå på Viktor Orbáns sida” mot ”byråkraterna i Bryssel”. Se rapportering av Justin Spike och *Associated Press*, april 2026.

För det femte: Orbán förlorade makten, Kinas president Xi Jinping förlorade en vän. Xi kallade personligen Orbán för en vän. 2024, när han besökte Ungern, slog polisen ner på tibetaner för att förhindra eventuella protester. Denna vänskap var inte bara pragmatisk, den var ideologisk. Grundaren av en ledande medieplattform i Kina, Eric Xun Li,⁶ skriver i en internationell vänstertidskrift, att även om Trumps MAGA-rörelse ser Kina som en rival, så delar den Kinas syn på Ukraina, Europa och allmän demokrati, precis som Putin och Orbán gör. Han uttrycker sin entusiasm: ”Ungern utmärker sig som den mest Kina-vänliga regeringen i Europa” och är också ”det land som står närmast Ryssland”.

Xi har hyllat det ”win-win-samarbete” och det ”allväderspartnerskap” som finns mellan Ungern och Kina. Men ungrarna har märkt att projekten inom ramen för Belt and Road-initiativet [Nya Sidenvägen] är ”win-win” för Orbáns barndomsvän och Ungerns rikaste affärsman, Lőrinc Mészáros,⁷ och ”lose-lose” för Ungerns ekonomi.

Trots häftiga protester från ungerska studenter gick Orbán-regimen vidare med ett projekt som Xi personligen stödde: en campus för Fudan-universitetet i Shanghai i Ungern. Byggkostnaderna före skatt för denna campus ”uppskattades till 1,8 miljarder dollar, mer än vad den ungerska regeringen spenderade på hela sitt högskolesystem under 2019”.⁸

Håll uppe energin

För det sjätte är det dags att kasta bort bilden av ”Väst mot resten”. Vi är vana vid och därmed fästa vid en sådan bild. Men i den bilden finns det inget utrymme för Ungern, som var det slagfält där det avgjordes om Europa skulle bli en avdemokratiserad utpost för Trump, Netanyahu, Putin och Xi. Orbán var den ende europeiske ledare som utmärkte sig genom att strunta i Internationella brottmålsdomstolens arresteringsorder mot både Netanyahu och Putin på grund av anklagelser om folkmord.⁹

Ungrarna besegrade inte bara en nationell tyrann utan också en illiberal internationell allians.¹⁰ Man hoppas

-
- 6) Eric Xun Li (Li Shimo) är en riskkapitalist och politisk kommentator från Shanghai, grundare av och ordförande för den kinesiska nationalistiska nyhetssajten *Guancha.cn* samt styrelseledamot vid Fudan-universitetets Kina-institut. Han är en flitig skribent i *Foreign Affairs*, *Foreign Policy*, *New York Times* och *The Economist*, där han har hävdad att den liberala demokratin är en västerländsk ideologisk konstruktion och att ”starka ledare” som Orbán, Modi, Putin, Duterte och Sisi representerar ett postliberalt alternativ. Se Jude Blanchette, ”An International Spokesman for Chinese Nationalism”, *Dissent Magazine*, vinter 2024.
- 7) Lőrinc Mészáros, en före detta gasinstallatör från Orbáns hemby Felcsút, klättrade från att vara lokal borgmästare till att bli Ungerns rikaste affärsman, med ett imperium som spänner över bygg-, turism-, jordbruks- och mediebranschen och som till stor del byggts upp på statliga och EU-upphandlingskontrakt. Hans företag har betydande andelar i projekt kopplade till Belt and Road, däribland uppgraderingen av järnvägen mellan Budapest och Belgrad.
- 8) Siffran på 1,8 miljarder dollar (cirka 1,5 miljarder euro) avslöjades först av den ungerska undersökande nyhetskanalen *Direkt36* i april 2021, baserat på läckta interna regeringsdokument; byggandet skulle huvudsakligen finansieras genom ett lån från en kinesisk statsbank, som skulle återbetalas av ungerska skattebetalare. Den ungerska budgeten för högre utbildning uppgick 2019 till cirka 1,3 miljarder euro. Se Szabolcs Panyi och András Pethő, ”Huge Chinese loan to cover the construction of Fudan University in Budapest”, *Direkt36*, 6 april 2021. Tillgänglig på: <https://www.direkt36.hu/en/kinai-hitelbol-keszul-a-magyar-felsooktatas-oriasberuhazasa-a-kormany-mar-oda-is-igerte-egy-kinai-cegnek/>
- 9) ICC utfärdade en arresteringsorder mot Vladimir Putin den 17 mars 2023 för olaglig deportation av ukrainska barn, och mot Benjamin Netanyahu den 21 november 2024 för krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten i Gaza. Orbán tog emot Netanyahu på ett statsbesök i Budapest i april 2025 och tillkännagav Ungerns utträde ur Romstadgan. Om det bredare mönstret av straffrihet och den nyfascistiska globala axeln som Orbán var en del av, se Gilbert Achcar, ”For the Neofascists, only the Law of the Jungle Makes Sense”, *Europe Solidaire Sans Frontières*, 28 april 2025. Tillgänglig på: <http://www.europe-solidaire.org/spip.php?article75259> [på svenska: ”För nyfascisterna är djungelns lag det enda som verkar vettigt”, på marxistarkiv.se]
- 10) För en utvidgad analys av Krishnan om denna ”illiberala internationella” och den ideologiska konvergensen mellan Putin, Xi, Modi, Orbán, Trump, Netanyahu och Meloni, se ”Walking a Tightrope on Ukraine: How India Is Balancing Ties to Russia and the United States”, Democracy Now!-intervju med Amy Goodman och Nermeen

att demokrativänliga människor världen över kommer att förenas för att göra detsamma.¹¹

Shaikh, *Europe Solidaire Sans Frontières*, 6 oktober 2022. Tillgänglig på:
<https://www.europe-solidaire.org/spip.php?article64258>

- 11) Om de ideologiska grunderna för denna globala auktoritära allians, särskilt vad gäller Indien, se Kavita Krishnan, "Ambassador for Anti-Democracy: Kavita Krishnan reports on Aleksandr Dugin's India tour", *Europe Solidaire Sans Frontières*, april 2024. Tillgänglig på: <http://www.europe-solidaire.org/spip.php?article73071>